

Tidlig forebyggende indsats i Tasiilaq

Tasiilaq er den største by på Grønlands Østkyst med godt 2000 indbyggere. Den er en del af Grønlands største Kommune – Kommuneqarfik Sermersooq. I sin natur, er Tasiilaq og de omkringliggende bygder, udfordret på grund af dets beliggenhed og demografiske udvikling. Fra et infrastruktur-perspektiv er byen svært tilgængelig, og har på mange måder været hægtet af den økonomiske udvikling som byerne på Grønlands vestkyst har oplevet de seneste årtier. Byen og dens indbyggere oplever massive strukturelle problemer såsom arbejdsløshed, boligmangel, samt manglende adgang til sundheds- og uddannelses tilbud. Dette har i massiv grad ført udslagsgivende sociale problemer med sig, såsom alkohol- og stofmisbrug, vold, høje selvmordsrater og seksuelle krænkelser. Befolkningsundersøgelsen fra 2018¹ viser at 36 % af undersøgelsesdeltagere i Tasiilaq, født efter 1970, har været vidne til alkoholproblemer i barndommen. Derudover har 61 % af deltagerne i Tasiilaq været udsat for seksuelle krænkelser i barndommen, mens der i Vestgrønland er tale om 35 % af deltagerne.

De sociale problemer i Tasiilaq er medvirkende til at der skabes dysfunktionelle familiemønstre med omsorgssvigtede og psykisk sårbare børn. Dette ses tydeligt i Forvaltning for Børn og Familier, som har et forholdsvist stort antal børnesager i forhold til antal indbyggere. Som forvaltningen oplever via deres arbejde, videreføres de sociale problemer til næste generation hvor tidligere omsorgssvigtede børn selv bliver forældre med ringe forældreevner, på samme måde som nogle seksuelt misbrugte børn, i visse tilfælde, selv bliver seksuelle krænker som voksne. Problemer med social arv fører til et udsat, kommunalt ansvarsområde som er præget af et massivt antal anbringelser af børn uden for hjemmet, og mange akutte indsatser på børne- og familieområdet.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker at finde løsninger på hvad man kan betragte som en uholdbar situation, både menneskeligt og økonomisk. De mange anbringelser har vist sig at have begrænset effekt i forhold til at bryde negativ, social arv i Tasiilaq. Kommuneqarfik Sermersooq må derfor gå nye veje og afprøve andre løsningsmodeller. Dette sker via et større fokus på en forebyggende, tidlig indsats rettet mod udsatte småbørnsfamilier i Tasiilaq.

Forskning viser, at man ved at observere udfordringer hos barnet i de tidlige leveår, og ved at iværksætte den rette indsats, kan forebygge en negativ udvikling i forhold til barnets sundhed, trivsel, sprog, motorik og adfærdsregulering. Et tættere forældresamarbejde tidligt i barnets liv har vist sig at være medvirkende til at øge robustheden hos forældrene da de, via samarbejdet med fagprofessionelle, får sparring og oplever tryghed. Tesen er at forældrerollen på længere sigt styrkes.

¹ Se bilag

Forskning viser også hvorledes forebyggende, social indsats kan betale sig rent økonomisk. Investeringer på området har vist sig at give størst afkast i barnets tidlige leveår, i modsætning til investeringer hos børn i skole- og efter-skolealderen² (Heckmann, 2008). Det skyldes blandt andet at der i børnenes tidlige leveår er et "window of opportunity" for udvikling af en række ikke-kognitive færdigheder, som gradvist ændres med alderen. Disse færdigheder har betydning for hvordan man senere vil kunne begå sig i samfundet.

Tidlig forebyggende indsats i Kommuneqarfik Sermersooq, udmøntes via oprettelsen af et mor/far/barn-hjem i Armarngivat, Tasiilaq.

Projektbeskrivelse

Med henblik på at styrke den tidlige, forebyggende indsats i Tasiilaq, ønsker Forvaltning for Børn og Familie, under Kommuneqarfik Sermersooq, at etablere et mor/far/barn-hus i Tasiilaq. Tilbuddet vil blive en del af forvaltningens ansvarsområde og udført i Armarngivats lokaler. Både Kommuneqarfik Sermersooq og Grønlands Selvstyre, har tidligere været med til at finansiere Armarngivats drift af fritids-/dagtilbuddet.

Kommuneqarfik Sermersooq har indgået en ny aftale med Armarngivats bestyrelse om en ændret profil for stedet. Det betyder, at Armarngivat pr. 1. april 2020 overtages af Forvaltningen for Børn og Familie. Herefter vil tilbuddet huse et mor/far/barn-hjem med fokus på tidlig, forebyggende indsats. Kommunen kommer til at lede og være ansvarlige for den daglige drift af stedet.

En af nøglerne til projektets succes, formodes at blive til på grund af det tætte samarbejde der vil blive etableret mellem Sundhedsområdet, Forvaltning for Skole og Dagtilbud samt Forvaltning for Børn og Familie hvori projektet forankres. Eksterne interessenter vil også have mulighed for at blive tilknyttet far/mor/barn-huset.

I huset er socialfagligt-, pædagogisk-, og sundhedsfagligt personale med til at sikre barnets forældre omfattende støtte og vejledning i udførelsen og varetagelsen af forældreopgaven. Gennem observationer, samt praktisk vejledning og guidning, vil forældrene få viden om barnet, dets udviklingsmæssige behov og læring omkring hvordan disse behov bedst tilgodeses. Via samtaler af terapeutisk karakter, har forældre sideløbende mulighed for behandling og bearbejdning af traumer som eventuelt står i vejen for udvikling af egne forældrekompetencer.

Adgang til tilbuddet foregår via en tværfaglig visitation, som foregår i et tæt samarbejde mellem Forvaltning for Børn og Familie, Sundhedsplejen og Jordemoder. Målgruppen er forældre hvor det vurderes, at

² Se bilag 2

forældrene besidder ringe forældreevner, og at de uden den nødvendige støtte, risikerer at udsætte barnet for omsorgssvigt.

Målsætning

På baggrund af ovenstående projektbeskrivelse, vil følgende målsætning gælde for mor/far/barn-huset, Armarngivat:

- Armarngivat skal sikre at småbørn får en god og tryk start i livet
- Armarngivat skal sikre den tidlige opsporing i problemudviklingen hos et barn
- Armarngivat skal sikre opbygningen af forældrekompetencer hos de implicerede familier

Effekt mål:

- Efter et afsluttet forløb i Armarngivat, er ens forældreevner udviklet i sådan en grad at man kan forhindre en anbringelse af barnet i den pågældende familie.
- Efter et afsluttet forløb i Armarngivat, er barnets trivsel og udvikling understøttet i sådan en grad at det ikke bliver nødvendigt at iværksætte vidtgående og omkostningstunge indsatser senere i barnets liv.
- Armarngivats rolle i de implicerede familiers liv vil på langt sigt have en så positiv effekt at den sociale arv brydes ved det efterfølgende generationsskifte. Dette kan måles ved at man over en 30-årig periode undersøger om der oprettes børnesager på de børn hvis forældre selv har været en del af Armarngivat som støtteforanstaltning i barndommen. Hvis dette ikke er tilfældet, har Armarngivat levet op til dets målsætning.

Målgruppe

Armarngivats målgruppe er småbørnsfamilier, bosiddende i Tasiilaq eller de omkringliggende bygder. Småbørnsfamilierne skal have en børnesag ved Forvaltning ved Børn og Familier, hvor familiens sagsbehandler finder det gavnligt at visitere familien til Armarngivat med henblik på at de støttes og guides i forælderrollen. Familien skal have børn i alderen 0-3 år for at blive en del af et forløb i Armarngivat. Ved at tage den typiske familiesammensætning i Tasiilaq i betragtning, vil det oftest være moderen som indskrives sammen med barnet. Moderen kan allerede påbegynde sit forløb i Armarngivat under graviditeten, såfremt familiens sagsbehandler finder det nødvendigt. Fædre kan dog også tilknyttes Armarngivat da en mere aktiv faderrolle bør påskyndes i det moderne samfund.

Metode

I Armarngivat betragtes forældre som de primære omsorgsgivere for barnet. Forældrene er derfor den vigtigste kilde til god trivsel, læring og udvikling hos barnet. Som ansat i Armarngivat skal man derfor arbejde helhedsorienteret hvor forældrene og barnet indgår i en fælles sammenhæng, og hvor alle familiens forhold tages i betragtning. Hvis man kan klæde forældrene på til at varetage forældrerollen på et tilfredsstillende niveau, kan man herved sikre barnets fremtidige trivsel og udvikling. Som allerede nævnt, vil man, afhængig af konteksten, benytte sig af terapeutiske og socialpædagogiske værktøjer i arbejdet med familien.

Behandlingen skræddersys til familien, ud fra dennes behov og forudsætninger. Der tages udgangspunkt i tilknytnings- og mentaliseringsteoretiske tilgange, da man har gode erfaringer med disse i lignende tilbud i Nuuk.

Hvis man går dybere ned i elementerne i den psykosociale behandling, vil der blive fokuseret på følgende:

- Relationsbehandling: imødekommenhed, anerkendelse, omsorg, trøst og forståelse
- Stressreduktion: Barnestress, traumestress, materiel – og økonomisk stress
- Styrkelse af praktiske forældrefunktioner: mad, hygiejne, tøj, legetøj mv.
- Styrkelse af følelsesmæssige og kognitive forældrefunktioner: Opfattelse, registrering, tolkning, refleksion, forventninger, mentalisering, frustrationsbalance, stresshåndtering, engagement og positivitet
- Individuelle behov og udfordringer: traumer, socioøkonomiske problemer, kriser, indre arbejdsmodeller, netværk og selvværd.

Derudover ønsker ledelsen også at tage udgangspunkt i evidensbaserede forældreprogrammer. Det er dog endnu ikke fastlagt hvilke programmer man vil drage nytte af.

Projektplan og evaluering

Det er planen at Armarngivat som mor/far/barn-hjem, skal køre som et projekt over en 2-årig periode med opstart d. 1-3/2020. Hvis kommunen efter 2 år vurderer at projektet har afgivet positive målresultater, er det hensigten at projektet skal overgå til almindelig drift, og blive et vedvarende tidlig indsats-tilbud for småbørnsfamilier i Tasiilaq. Projektplanen ser foreløbigt ud således:

Tidsplan	Fasebeskrivelser
Oktober 2019 – marts 2020	Præprojektphase: Den nedsatte arbejdsgruppe samarbejder omkring udvikling af projektkoncept, udarbejdelse og godkendelse af budget, søgning af fondsmidler mv.
April 2020 – august 2020	Initieringsfase: 1/4-2020: Armarngivat overgår til at være et mor/far/barn-hjem. De første måneder må betragtes til at være en opstartsfase hvor de første familier påbegynder et indslusningsforløb.
August 2020	Halvårsevaluering gennemføres. Mål revideres for leveringsfase 1
August 2020 - 2021	Leveringsfase 1
August 2021	Årsevaluering gennemføres. Mål revideres for leveringsfase 2
August 2021- marts 2022	Leveringsfase 2
Marts 2022	Afsluttende evaluering
April 2022	Projektet overgår til almindelig drift i form af et permanent tilbud for småbørn og deres forældre i Tasiilaq.

Samarbejdspartnere

Det unikke ved Armarngivat som Tidlig Indsats-projekt, er det tværsektorielle samarbejde som kommer til at være en del af stedets DNA. For at kunne understøtte familiernes udvikling på den mest hensigtsmæssige måde, ønsker forvaltning for Børn og Familie et tæt samarbejde med den lokale sundhedspleje i Tasiilaq. Herudover etableres et tæt samarbejde med de tværfaglige parter som vurderes relevante i forhold til at sikre familien fremtidige trivsel og formåen. Her tænkes råd og vejledning omkring uddannelse, arbejdsmarked, økonomi, bolig etc.

Organisering

Tilbuddet forankres i Forvaltning for Børn og Familie under Kommuneqarfik Sermersooq. Chefen for Forvaltning for Børn og Familie i Tasiilaq kommer til at varetage rollen som projektleder. Projektlederen understøttes af en projektgruppe som blandt andet består af repræsentanter fra Sundhedsplejen, Dagtilbudsafdelingen samt Børne- og Familie Center i Tasiilaq. Det er ikke endeligt besluttet hvem der yderligere får plads i projektgruppen.

Budget

Lene Warwick

MI Chef Tasiilaq